

NOTITIE 23

Internationaal
reizen met de
trein moet snel
beter, en dat kan
ook!

16 DECEMBER 2025

Auteurs: Coenraad Sassen, Jasper de Bruin, Hans Jeekel

Contact en website

info@labverantwoordemobiliteit.nl

www.labverantwoordemobiliteit.nl

Samenvatting

Wie ooit weleens een internationale treinreis heeft geprobeerd te boeken, kent het gevoel: de overtuiging dat zo'n reis een duurzame, zelfs avontuurlijke keuze is, slaat al snel om in frustratie. De prijzen zijn hoog, de verbindingen gebrekkig en de routes vaak nodeloos ingewikkeld. Waar een vliegticket naar Barcelona of Praag met één klik en voor een fractie van de prijs, rechtstreeks kan worden geregeld, vraagt de trein doorgaans aanzienlijk meer tijd, moeite en geld. Dit grote verschil tussen vliegen en treinen is het gevolg van beleidskeuzes die anno 2025 eigenlijk niet meer uit te leggen zijn aan mensen die verantwoord willen reizen en hun duurzame wensen willen omzetten in een keuze voor de trein.

Met deze notitie willen wij laten zien dat een andere weg mogelijk is. We doen dat vanuit het uitgangspunt dat potentiële reizigers, bovenal jongeren, in de huidige situatie belemmerd worden om hun voorkeurskeuzes te maken. We schetsen hoe het spoor in Europa een significante impuls kan krijgen, zonder te hoeven wachten op grootschalige nieuwe infrastructuurprojecten en fundamentele ombuigingen. Recent is het demissionaire kabinet met een [pakket aan informatie](#) gekomen over de toekomst van het internationale spoorvervoer, en ook de Europese Commissie produceerde [een nieuw document](#) over een hogesnelheidstreinennetwerk. We voegen aan dit pakket het perspectief van jongere mensen toe, plus een aantal voorstellen die op korte termijn verbetering kunnen opleveren.

Jongeren reizen niet meer louter om van A naar B te komen maar zoeken ervaringen, en dat maakt de trein aantrekkelijk: onderweg heb je uitzicht, je ontmoet mensen, je reist op een bewuste manier, en bovendien kun je op plekken komen die je niet zou kunnen bereiken met het vliegtuig. Dit is echter het punt waarop het spanningsveld ontstaat. Jongeren zijn wel bereid wat meer te betalen voor een duurzamer product, maar als dit behoorlijk veel duurder is (zeg meer dan 15 %) ten opzichte van niet-duurzame opties, nemen kosten toch al snel de overhand (gezien hun geringere koopkracht). Zo ontstaat de tegenstrijdigheid tussen wat zij **willen** doen en wat ze daadwerkelijk **kunnen** doen. Zij laten zien dat er wel degelijk een grote belangstelling bestaat voor grensoverschrijdend spoorvervoer, mits het toegankelijk en betaalbaar wordt aangeboden.

Maatregelen die Europees spoorvervoer op korte termijn bevorderen

Wij presenteren een aantal concrete aanbevelingen die de Europese Commissie en de regeringen van de lidstaten op korte termijn kunnen invoeren om internationaal treinreizen toegankelijker, betaalbaarder en aantrekkelijker te maken voor een nieuwe generatie reizigers.

- 1. Leg in de contracten tussen nationale overheden en spoorwegmaatschappijen *key performance indicators* (KPI's) vast over internationaal treinverkeer, en koppel daar bindende sancties aan**

Voor de Nederlandse context is het van belang dat het Rijk en de NS aanvullende afspraken maken over:

- Het voorrang verlenen aan internationale treinen
- Kaartjes ruim van tevoren (minimaal 9 maanden) kunnen boeken,

- Reizigersrechten uniform respecteren,
- Kaartjes kunnen kopen van niet-NS aanbieders,
- Capaciteitsruimte realiseren voor andere aanbieders (van reisproducten die de NS zelf niet wil aanbieden),
- Deze aanbieders langjarig zekerheid garanderen, zodat men durft te gaan investeren.

2. Benut de capaciteit op het spoor voor internationale treinen

In de ogen van ProRail is er in Nederland voldoende capaciteit voor internationale treinen. Het voorstel is om deze treinen buiten de spits een hogere prioriteit te geven.

3. De beschikbaarheid van tickets moet ruimer opgezet worden

Drie maanden van tevoren is veel te kort. Internationale tickets zouden minimaal negen maanden vooraf beschikbaar moeten zijn.

4. Maak een nationaal contactpunt voor spoordata

Die contactpunten worden verantwoordelijk voor het verzamelen en ontsluiten van de data voor de sites en de apps.

5. Maak veel meer werk van reizigersrechten

Ook van belang is dat treinreizigers straks een kaartje kunnen kopen waarbij hun reizigersrechten voor de hele reis gelden. Nu is dat vaak niet het geval. Wij vragen de **Europese** Commissie om hier vaart mee te maken en regelgeving voor te ontwikkelen.

6. Biedt garanties voor nieuwe aanbieders van internationale spoordiensten

Dit vraagt om overleg waarbij de nationale overheid een duidelijke positie inneemt, die niet automatisch de belangen van de nationale spoorwegmaatschappij vooropstelt.

7. Zorg voor minder of geen btw op internationale treintickets, en verminder de kosten van spoorgebruik

Op dit moment wordt er btw geheven op treintickets. We vinden een level playing field hier essentieel. Kijk ook naar de vergoeding die infrabeheerders vragen aan spoorwegmaatschappijen, die ze verwerken in de ticketprijzen.

Voor de langere termijn

Naar ons idee bestaat er een weg uit dit dossier, maar eenvoudig is dat niet. De EU zou niet als reflex onmiddellijk de concurrentiekaart moeten spelen, maar moeten zien dat dit vraagstuk een regionale aanpak nodig heeft, een aanpak met een aantal landen samen. Op dat regionale niveau moet een kader gemaakt worden waarbinnen nationale spoormaatschappijen kunnen samenwerken. Die samenwerking mag best worden afgedwongen door de betrokken nationale overheden een aantal eisen te laten formuleren voor internationaal spoorvervoer, samen met de Europese Commissie.

Cruciaal daarbij is dat er daadwerkelijk wordt geïnvesteerd in samenwerking en infrastructuur. Tegelijk moeten nationale spoorwegmaatschappijen voldoende zekerheid krijgen. Zonder dat comfort bestaat het risico dat zij innovators eerder blokkeren dan dat zij ze omarmen.

De betrokken landen moeten substantieel meer geld voor het spoor beschikbaar maken. Daarnaast is het nodig om echt alle belastingvoordelen voor het vliegen af te schaffen en het vliegen een prijs te geven gebaseerd op de echte kosten, dus inclusief milieu, geluid en ruimtegebruik. Zo wordt het treinticket goedkoper en het vliegticket duurder, zeker op kortere afstanden. We zijn ons ervan bewust dat dit alles flink wat tijd zal kosten en ingaat tegen een aantal gevestigde belangen. Daarom concentreren wij ons in deze notitie op acties voor de kortere termijn.

Lees [hier](#) notitie 23

Voor meer informatie: Hans Jeekel, 06-51551561